22. Якія сказы з прапанаваных правільна пабудаваны?

1. Ідучы са школы, згубіўся мой каляровы аловак.
2. Увайшоўшы ў пакой, дзверы за намі рэзка зачыніліся.
3. Выходзячы з кабінета, у вочы кінулася аб'ява.

А) усе сказы. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

23. Выберыце з дадзеных прыслоўі, якія правільна напісаны:

1) безаглядкі; 2) без разбору; 3) зразгону; 4) як след.

А) усе прыклады. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

24. Якую назву мае '*тоўсты, шчыльны матэрыял, звалены з шэрсці, воўны*'?

А) бязь. **Б)** бавоўна. **В)** паркаль. **Г)** аксаміт. **Д)** лямец.

25. У беларускай паэзіі апрача чатырох- і двухрадковых строф, якімі напісана пераважная большасць вершаў, ужываецца і трохрадковая страфа. Якую назву яна яшчэ мае?

А) квінціла. **Б)** актэт. **В)** тэрцэт. **Г)** дэцыма. **Д)** нона.

26. Выберыце з дадзеных словы, якія пішуцца праз злучок:

1) (блок)сістэма; 2) (буд)пляцоўка; 3) (бліц)інтэрв'ю.

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

27. Дапоўніце народныя выразы па пачатку:

а) спачатку падумай – ...; б) рана ўстанеш – ... ; в) умееў памыліцца – ... .
1) умей і паправіцца; 2) потым гавары; 3) многа зробіш.

А) а-1, б-2, в-3. **Б)** а-1, б-3, в-2. **В)** а-2, б-1, в-3. **Г)** а-2, б-3, в-1. **Д)** а-3, б-2, в-1.

28. У старажытнай Грэцыі гэту прыгожую кветку вельмі любілі, таму і назву далі рамантычную. У перакладзе на беларускую мову назва абазначае "журавель". У народзе гэту кветку яшчэ называюць журавельнік.
Як называецца расліна?

А) лілея. **Б)** герань. **В)** гарлачык. **Г)** касач. **Д)** гладыёлус.

29. *Уяўная замкнутая крывая лінія, якая праходзіць праз полюсы зямнога шара і перасякае экватар*, называецца … .

А) мерыдыян. **Б)** мерадыян. **В)** мерадыан. **Г)** мерыдыан. **Д)** мерадзіян.

30. Хто з вядомых мастакоў слова з'яўляецца аўтарам вершаванага радка:

Даражыць пявучым гукам кожным,
Як зярняткам чыстым на сяўбе.

А) Г. Бураўкін. **Б)** А. Вялюгін. **В)** В. Таўлай. **Г)** П. Броўка. **Д)** М. Танк.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.
220045, г. Мінск, вул. Яна Чачота, 16 тэл. (017) 372 36 17, 372 36 23
e-mail: info@bakonkurs.by http://www.bakonkurs.by/
ГА «БА «Конкурс». Заказ 16. Тыраж 14300 экз. г. Мінск. 2016 г.

Конкурс па беларускай мове
«БУСЛІК-2016»

Чацвер, 18 лютага 2016 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай і электроннымі сродкамі забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150, аднак аўтары задання не прадугледжваюць яго поўнага выканання ўдзельнікамі. У заданне гульні-конкурсу ўключаны пытанні, веды пра якія не прадугледжаны школьнай праграмай;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу; пры парушэнні гэтых патрабаванняў удзельнікі могуць быць дыскваліфікаваны;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце http://www.bakonkurs.by/ праз 1-1,5 месяцы пасля правядзення конкурсу.

Заданне для вучняў 9 класа

1. Колькі складоў у слове *добраўпарадкаванасць*?

А) 5. **Б)** 6. **В)** 7. **Г)** 8. **Д)** 9.

2. Якім членам сказа з'яўляецца выдзеленае ў сказе слова?

Як птушка ў гібкіх трасніках, стралою **думка** *мільганула* (М. Багдановіч).

А) дзейнікам. **Б)** выказнікам. **В)** азначэннем. **Г)** дапаўненнем. **Д)** акалічнасцю.

3. Падлічыце, колькі слоў у дадзеным сказе.

Падпрамяняміяркагасонцаажыламаладаяружа.

А) 4. **Б)** 5. **В)** 6. **Г)** 7. **Д)** 8.

4. Знайдзіце "лішняе" слова ў радзе:

ружовы, разумны, блакітны, зялёны.

А) няма "лішняга" слова. **Б)** ружовы. **В)** разумны.
Г) блакітны. **Д)** зялёны.

5. Якія з дадзеных слоў аднакаранёвыя?

1) чытач – глядач; 2) чытач – чытанне;
3) чытач – чысты; 4) чысцюля – чысты.

А) 1, 2. **Б)** 1, 3. **В)** 2, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

6. Выберыце з дадзеных слова, якое мае будову *"прыстаўка + корань + суфікс + канчатак"*.

1) падтрымка; 2) кашулька; 3) мядовы.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

7. Вызначце, якія дзеясловы з дадзеных напісаны правільна:

1) спадзяваца; 2) усміхнулась; 3) спяшаюцся.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

8. Прачытайце ўважліва вершаваныя радкі П. Броўкі. Колькі [с'] ужыта ў словах?

Спявае лета над барамі. Гамоніць поле каласамі,
Сасонкі струнамі звіняць. Шапоча ў кветках сенажаць.

А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

9. Выберыце з дадзеных толькі назоўнікі мужчынскага роду:

1) пыл; 2) мазоль; 3) боль; 4) калаж.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 2, 3. **Д)** 3, 4.

10. У якім(-іх) слове(-ах) з дадзеных на месцы пропуску неабходна напісаць літару **э**: *1) ч..рэшня; 2) р..жым; 3) др..васек.*

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2. **Д)** 3.

11. *Прыслоўе* – гэта часціна мовы, якая … .

1) змяняецца па родах, ліках, склонах;
2) адказвае на пытанні які? якая? якое? якія?
3) адказвае на пытанні дзе? куды? адкуль? калі?
4) не змяняецца;
5) абазначае прымету прадмета;
6) абазначае дзеянне.

А) 1, 2. **Б)** 2, 3. **В)** 3, 4. **Г)** 4, 5. **Д)** 5, 6.

12. Якія з дадзеных слоў напісаны правільна?

1) аппетыт; 2) хакей; 3) бассейн; 4) група; 5) суббота.

А) усе словы. **Б)** 1, 3. **В)** 2, 4. **Г)** 3, 5. **Д)** 4, 5.

13. У якім парадку трэба размясціць сказы, каб атрымаўся тэкст?

1. Вось ціха закружылася ў паветры белая лёгкая сняжынка і нячутна легла на зямлю.
2. Моцна скаваў мароз зямлю, зрабіў яе цвёрдай, як камень.
3. За ёй паказалася другая, трэцяя.
4. Усё часцей і часцей залёталі гэтыя белыя халодныя матылькі і пасыпаліся на зямлю.
5. Хутка пачала бялець зямля.

А) 1, 2, 5, 3, 4. **Б)** 2, 1, 3, 4, 5. **В)** 3, 4, 2, 5, 1. **Г)** 4, 3, 5, 1, 2. **Д)** 5, 1, 4, 2, 3.

14. Дадзены прыметнікі:

1) бура́чны, 2) бурако́вы, 3) бурачко́вы.

Якія словы супадаюць у значэнні *'падобны па колеру на бурак'*?

А) усе словы. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 2. **Г)** 1, 3. **Д)** 2, 3.

15. Адгадайце народную загадку, слова-адгадка якой "схавалася" ў пераблытаных літарах.

Хутка грызе, дробна жуе, сама не глытае.

А) і, а, л, п. **Б)** у, ы, з, б. **В)** а, я, н, я, с, ч, к, р.
Г) р, с, х, а, о. **Д)** а, о, р, п, т.

16. У народзе здаўна існуе прыкмета:

Зашумеў лес у мароз – будзе … .

А) дождж. **Б)** снег. **В)** адліга. **Г)** сонца. **Д)** навальніца.

17. Выберыце з прапанаваных толькі назвы садавіны.

1) капуста, 2) агрэст, 3) кабачок, 4) персік.

А) усе прыклады. **Б)** няма патрэбных варыянтаў. **В)** 1, 3. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 4.

18. Якой часцінай мовы з'яўляецца выдзеленае ў сказе слова?

*Жыта ў нізіне вымакла зусім, **затое** на ўзвышшы сцяной стаіць.*

А) прыназоўнік. **Б)** займеннік. **В)** злучнік. **Г)** прыслоўе. **Д)** часціца.

19. Якія дзеясловы прапушчаны ў народных выслоўях?

1. Дожджык прамочыць, а сонца … .
2. Адной рукой вузел … .
3. Дзве работы за раз … .
4. Хто вясною скача, той увосень … .

Выберыце правільныя варыянты з прапанаваных.

а) узросціць; б) не зробіш; в) плача; г) не завяжаш;
д) не развяжаш; е) прасушыць; ё) спявае.

А) 1-а, 2-б, 3-г, 4-ё. **Б)** 1-б, 2-в, 3-д, 4-а. **В)** 1-г, 2-ё, 3-а, 4-б.
Г) 1-д, 2-а, 3-е, 4-г. **Д)** 1-е, 2-г, 3-б, 4-в.

20. У якім сказе правільна ўжыты дзеяслоў?

1. Валакно расшчапілася.
2. Маланка расшчапіла сасну.
3. Расшчапіць пальцы.

А) ва ўсіх сказах. **Б)** няма правільных варыянтаў. **В)** 1. **Г)** 2. **Д)** 3.

21. Якое ўстойлівае спалучэнне мае значэнне *'распачаць якую-небудзь справу, лічачы сябе здольным выканаць яе'*?

А) за саломінку ўхапіцца. **Б)** зарубіць сабе на носе. **В)** закрануць за жывое.
Г) за гуж узяцца. **Д)** заварыць кашу.